

Et liv med tuberkulose – Dag Skogheim med ny bok

Michael 2012;9:382–4.

Skogheim, Dag
Blod på hvit rose
Oslo: Tiden, 2012
141 s. Pris: 349,-.

Dag Skogheims nye bok Blod på hvit rose føyer seg inn i hans forfatterskap om tuberkulose som en meget leseverdige personlig beretning.

Dag Skogheim (f. 1928) var i perioden 1943 til 1954, dvs. fra han var 15 til han var 26 år gammel, for det meste innlagt i forskjellige institusjoner til behandling for alvorlig lungetuberkulose.

For en femtenåring betydde denne diagnosen naturlig nok et alvorlig slag som attpå til rammet ved begynnelsen av en viktig livsfase. Denne skjebnen delte Skogheim med mange andre unge. Tuberkulosen herjet fortsatt i Norge på første del av 1900-tallet, selv om dødeligheten av sykdommen hadde gått tilbake.

Skogheim var imidlertid heldigere enn dem som fikk tuberkulose bare få år tidligere, for i løpet av de årene han var syk, ble effektiv medikamentell behandling tilgjengelig. Dag Skogheim opplevde således både den gamle fortvilelsen og de gamle behandlingsregimene og den nye optimismen og de nye terapiformene.

Livet i tuberkuloseinstitusjonene ble en kultur for seg selv. Fordi sykdommen var så fryktet og tabubelagt, ble mange tuberkuløse også merket for livet på andre måter. Skogheim har opplevd alt dette.

Dag Skogheim kom ikke i gang med utdanning før sykdommen hadde sluppet taket. 27 år gammel tok han artium som privatist i 1955, deretter lærerskole og universitetsfag. Han arbeidet som lærer flere steder i landet,

Lanseringen av Blod på hvit rose fant sted på Norsk Teknisk Museum 29. august 2012, der det både har vært utstillinger om tuberkulose og utføres forskning for å sikre minner om tæring og sanatorieliv. Etter en innledning ved Dag Skogheim ble det en interessant diskusjon blant de ca. 35 som var tilstede. (Foto: Ø. Larsen)

men i 1991 ble han statsstipendiat og kunne konsentrere seg om det han er blitt mest kjent for – sitt forfatterskap. Skogheim debuterte i 1970, men da som lyriker med diktsamlingen *...gagns menneske*¹. Siden har hans produksjon vært omfattende, både med skjønnlitteratur og fagbøker².

1 Skogheim D. *...gagns menneske*. Oslo: Tiden, 1970, 1974.

2 Det er gitt ut en oversikt over hans arbeider: Hartviksen I, Hartviksen SN, Skogheim D. *Dag Skogheim 80 år – en bibliografi*. (Bodø): Nordland fylkeskommune, 2008.

Arbeidsfolks og vanlige menneskers liv og historie i vanskelige tider er et hovedtema i forfatterskapet³. Nordnorske industriarbeidere og deres miljø er inngående beskrevet. Men et gjennomgangstema har hele tiden vært tuberkulosen og hvordan sykdommen satte sitt preg på hele samfunnet. Dette er en del av historien om liv og levekår i Norge som mer eller mindre er glemt eller ukjent for mange som lever i dag. Skogheims bøker om dette er blitt møtt med stor oppmerksomhet, og han er prisbelønt flere ganger.

Boka *Blod på hvit rose* handler for så vidt om et emne som han har skrevet om før, men denne gangen får leseren en sterkt personlig beretning om hvordan en unggutt opplevde å bli syk og i mange år å bli satt utenfor det livet han var på vei inn i. Boka både oppsummerer og utfyller det bildet Skogheim tidligere har gitt av tuberkulosen i samfunnet. Skogheims personlige erfaringer har varig verdi som kilde til en fjern, men ikke så veldig fjern tid.

Øivind Larsen
Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo
oivind.larsen@medisin.uio.no

3 Hagen RB. Dag Skogheim. Sp. 278-9 i: Arntzen JG. (red.) *Norsk biografisk leksikon*. Bd 8. Oslo: Kunnskapsforlaget, 2004.